

7.3 Žmogiškieji (sukurtieji) ištekliai

Žmogiškieji ištekliai apima darbo jėgą, kapitalą, mokslą ir technologijas (jų naujoves), informacijos, verslumo ir kultūrinius išteklius. Jie drauge su gamtos ištekliais daro įtaką dabartiniam pasaulio ūkiui ir jo geografijai.

1. Perskaitykite tekstus ir atlikite užduotis.

Darbo jėgos ištekliai. Kvalifikuota darbo jėga daug vertingesnė (nuo kvalifikacijos priklauso didesnis darbo užmokestis). Ji būdinga ekonominiu atžvilgiu stipresniems kraštams (Šiaurės Amerikos, Europos Sąjungos šalys, Japonija). Su darbo jėgos kvalifikuotumu susijusi mokslo ir technikos pažanga. Puikiai išsilavinęs specialistas nesunkiai prisitaiko prie nuolat augančių reikalavimų, gali konkuruoti darbo rinkoje, reikalui esant – keisti profesiją. Taigi šiuolaikiniam darbo rinkai pasirengusiam žmogui privalu įgyti aukštą kvalifikaciją, nuolat tobulintis ir būti lanksčiam. Prireikus darbo jėga keičia darbo vietą, pobūdį, juda didesniais atstumais šalyje ar už jos ribų. Pagrindinė darbo jėgos migracijos kryptis – iš ekonomiškai silpnesnių šalių į stipresnes. Migracija gali daryti įtaką valstybių ekonomikai. **Protų nutekėjimas** – viena naujausių migracijos rūšių, kai kvalifikuoti specialistai iš ekonomiškai silpnesnių šalių vyksta dirbti į aukštesnį pragyvenimo lygį turinčią valstybę.

Kapitalo ir finansų ištekliai. Šalys gali naudotis savo sukauptais piniginiiais ir kitokiais turtingais ištekliais. Tai nekilnojamas turtas, gamybos priemonės, infrastruktūra, valdymo patirtis. Labai sparčiai plinta užsienio investicijos. Pažangios valstybės paprastai investuoja į stiprios ekonomikos šalis (dažniausiai viena į kitą). Šis dėsniumas kinta labai pamažu. Investuojama ir į savo šalies ūkio plėtrą.

Verslumo ištekliai – tai verslo organizavimo bei valdymo patirtis ir galimybės. Verslumo išteklių pagrindas – šalies verslo aplinka ir verslo organizavimo politika.

7.3 Žmogiškieji (sukurtieji) ištekliai

Kultūriniai ištekliai apima plačią bendruomenės ir valstybės patirtį: tradicijas, papročius, apeigas, žinių sklaidą, veiklos įgūdžius, materialinį kultūros paveldą ir pan. Daugiausia tokių išteklių turi senosios valstybės (Kinija, Japonija, kai kurios Europos šalys) arba jų patirtį sėkmingai perėmusios ne taip seniai susikūrusios šalys (JAV, Kanada, Australija). Kultūriniai ištekliai panaudojami įvairiausioje žmonių veikloje: nuo žemės ūkio ir pramonės iki verslo tradicijų ir verslo organizavimo.

Informacijos ištekliai darosi vis svarbesni. Visų verslo įmonių veiklos rezultatai priklauso nuo to, kokią informaciją jos valdo, kaip ją naudoja. Prekyboje itin svarbi žiniasklaida ir reklama. Informacijos ištekliai skirstomi į žodinius, rašytinius, daiktinius, elektroninius.

Pagal Darių Česnavičių, Virginijų Gerulaitį „Bendroji geografija“;
„Visuotinę lietuvių enciklopediją“

1. Kodėl darbo rinkai pasirengusiam žmogui šiais laikais privalu įgyti aukštą kvalifikaciją, nuolat tobulintis ir būti lanksčiam?

---

2. Nurodykite informacijos išteklių pavydžių.

---

2. Jei turėtumėte gausių kapitalo išteklių, ar kiltų rimtų kliūčių organizuojant verslą? Padiskutuokite.

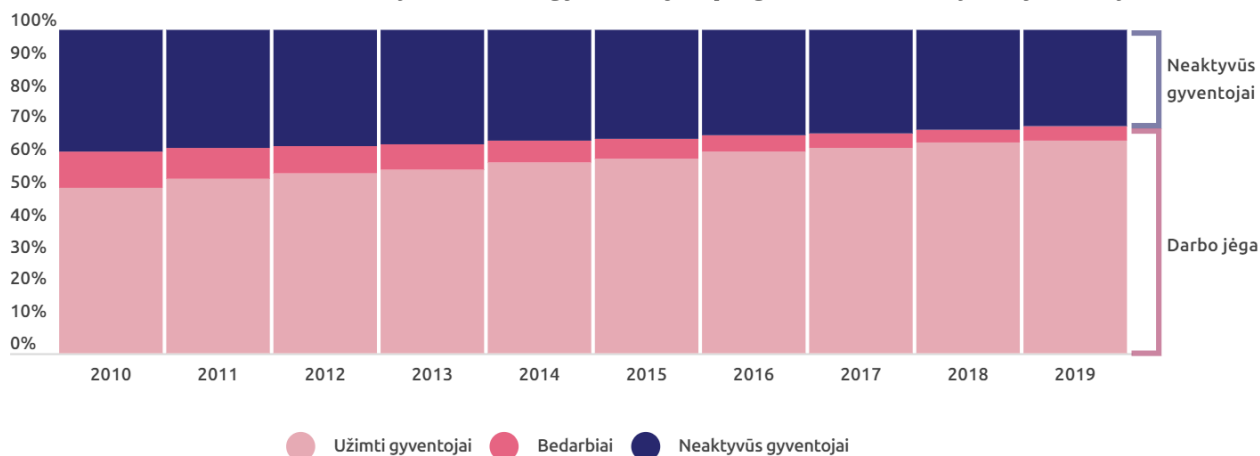

7.3 Žmogiškieji (sukurtieji) ištekliai

3. Išnagrinėkite lentelėje pateiktus duomenis apie užimtus Lietuvos gyventojus 2010–2019 m. Parašykite dvi išvadas.

15–74 metų amžiaus gyventojai pagal ekonominę aktyvumą

Bedarbis – nedirbantis 15–74 metų amžiaus asmuo, kuris pastarąsias keturias savaites aktyviai ieško darbo ir gali pradėti dirbti per dvi savaites.

Užimti gyventojai – asmenys, dirbantys bet kokį darbą, gaunantys už jį darbo užmokestį pinigais ar natūra arba turintys pajamų ar pelno.

Neaktyvūs gyventojai – nedirbantys ir neieškantys darbo gyventojai, kurių negalima priskirti nei prie užimtųjų, nei prie bedarbių.

Pagal „Oficialios statistikos portalo“ duomenis

Išvados:

1. _____

2. _____

4. Padiskutuokite, kodėl protų nutekėjimas yra opi šalių problema.

Copyright © 2007 Raitis@delfi.lt, DELFI.

Diskutuodami:

- pagarbiai priimame kito nuomonę, nenusiteikiame priešišškai;
- stengiamės išlaikyti rimtį, kalbame tik tada, kai mums suteikia žodį;
- atidžiai klausomės kitų dalyvių, svarbesnes mintis užsirašome, kad jų neiškraipytume;
- neprieštaruojame patys sau;
- nenukrypstame nuo temos, nesileidžiame į ilgus samprotavimus;
- nebūname kategoriški, stengiamės ne reikalauti, o patys pateikti kuo daugiau naudingų siūlymų;
- neperšame savo nuomonės, bet ją pagrindžiame.

7.3 Žmogiškieji (sukurtieji) ištekliai

5. Kokių priemonių reikėtų imtis, kad Lietuvoje sumažėtų emigracija? Susiplanuokite veiksmus, parenkite veiksmų planą

A spiral-bound notebook with a brown cover and silver spiral binding on the left side. The page is white with horizontal ruling lines. The top right corner of the page is curled up, showing the back of the page. The notebook is set against a yellow background.